

Текст № 8   Про Идю / Über Itja

1. Илзақ варкызақ ыдәй әлдигазык. 2. Әлдигат қуәлылле палдуқуң, а кыба Йде матқан јен вәркан. 3. Әлдигат кушаң орумтише тәдәрыст, Йдә варгың орумнең. 4. Алдигандәни тәрың: ман тидам онең қуәлиле палденджаң. 5. Алдигат асс үткүт, а Йда тәрың: ман онең қуәлы тәнджаң. 6. Әлдигат тәрың: тәми төрон тибент палдик, а таңи төрон тибент ик палдик. 7. Натен көнсей тутола, көнзей и падала. 8. Ну и Йдә қуанның пөңғлам понныт. 9. Маттә тәуан, сеңгат. 10. Қаримын вазың, поңғыландә қуанның. 11. Медын поңғылауынт тудола қуәдымбат сөтка. 12. Тудолам қуәлам коцин қуанныт. 13. Талладақ. 14. Үдәмыуын ай қуанның поңғылам потку. 15. Тәңи төрон тибент поннат. 16. Онтә тербан, қайно мазым алдига аз үткүң таңи төрон. 17. Таңи төрон тәпент ужо ман көчкулаң. 18. Ну и қуанның таңи төрон тәбент. 19. Поннет поңғылам. 20. Тудола қуәдат коцин. 21. Окқыр тудон сей пақылгундыт, сейт тәдың јең. 22. Сәдәм джеле тудон сеим пақылгут, ней тәдың јең. 23. Ну алдига, сидептымбан меңга. 24. Мазым алымбан. 25. Ну поңғыламм қуәдит. 26. Сәдә мыуын поннат поңғылам. 27. Ондә трбан, қайно ман таңи төрон тибент қуанджа андызе. 28. А ман тадотет улырылаң тау төрон тибент. 29. Ну и ниңи меват. 30. Үдырың. 31. Андым қандолджит. 31. Онт үбаң. 33. Тшәджис, тшәджис. 34. Медыдең, пенексен тет. 35. Ә! Ппенексен тет пан? 36. А тет табым қуеуылджимбат: Әх! пөнексен тет пан? 37. Йдә тәрың: а, тан мазым қуеуылджименандж. 38. Удунтсе қәтыт пенексин тедым. 39. Үдәт парәдиң. 40. Ә! Тан манане удоу ораннал? 41. Тет табым қуеуылджимбат. 42. Йдән ут парыдиң тетә. 43. Йдә тәвың. 44. Сәдәмджеле удумтсе қәтыт, и сәдәмджеле үдут парыдең. 45. Тан мазым ай қуеуылджимант? 46. Йдә ай варуын тевың, тобынтсе табоннант. 47. Тобыт парыдиң. 48. А, тан ман тобоум ай ораннан?

49. А пенексен тет табын ай қwegылджимбат. 50. А Йде ай варуын тўвың, сэдәмджеле тобынтсе как табу(о)нныт, и тобыт ай парыдең. 51. А, тан манани сэдәмджели тобоум ораннал? 52. Йдә тўводиң, как тианджеқатсе паданныт. 53. Пенексен тедым и тиәнджиқат парыдиң пенексен теттә. 54. Ну и Йдә қотә тасет-тызе мотишкан пенексен тетқын. 55. Пенексе тиәджиң. 56. Аә! кәтәр! манани тетқын ма(о)тишкант. 57. Ну и пўнексе йдау йут, кйидент омдолджит. 58. И үбең пенексе Йдәзе. 59. Кушаң Йдәм тәдәрыст, тәдәрыст. 60. Йдә тәрбан: Манан вет кыба па јетан. 61. Қыба пәм йуат Йдә, кейдыгун (кидан) тибым мәжит и натен төнджикан тәнджиң кидәуыңдо. 62. Ну и куронның пўнексенанто. 63. Пўнексе варуың ерампа, аз енселдет кундар Йдә қуроның. 64. Қурс, курс, қурле тўан мәтқынт. 65. Алдикат тәрың: Тан қайно қундың јеват? 66. А ман нано кундың јеваң, таңи төрон тйбент поңгылам поннау, а онең тәрба, қайно тан мазым асс үтквант тәми төрон тибент. 67. Ну и кыгелаң қваңгу. 68. Қваннаң, поңглам поннау. 69. Тудола қведәлаттә. 70. Тәқ тудон сеим пақкылgow, сеит тәдың йең. 71. Нәрү тудон сеин пақкылgow, нәй тәдың јең. 72. Ну и поңгылам потқынаң(w). 73. Таңи төрон тибент асс кыгелаң тўгу андызе. 74. Тәми төрон тибеуан үдераң, андокау үгәннау. 75. Қынбарт тианджаң, а натен ваттә тиәнджечка, тиәнджечка. 76. А ман на ватоуың үбаң. 77. Тиаджисан, тиаджисан. 78. Пенексен тет қондаң медыдәң. 79. Удоусе қәттызау, а пенексен тет мазым қwegылджимбан. 80. Ман ай ау удозе қәтау. 81. Пенексен тедын манан удоу ай пәрыдиң. 82. Тобоусе табоннау, тобоу парыдәң. 83. Аw тобоусе табуннаң, нәй парыдиң, тиәнджиқатсе қәтау, тианджиқadow парәдиң. 84. Ну и қотә тасенсе мәшкаң. 85. Пенексен теан: Аә! тан ман теткәң парыдимант? 86. Мазым Йван пенексе, өмдолджиң кйидент. 87. Ну и тәдәрың мазым, а ман тарбаң: маннан јеван кыба пә. 88. На пәм pow, кйдән слам маджау, төнджикаң

тетөваң кпдәуыңдо и қуроннаң. 89. Пенексе мазым āз енселдиң.
 90. Нибдиң ман маттә теаң. 91. Алдигат табнә тевың: ах, тан
 қаторонд! 92. Ман теңга тәрзаң тәми төрон тпбент ик палдик,
 а тан меңга ас еңгылджиқвант. 93. На қай ментал? 94. Тидам
 пенексе тендзиаң, месвī āмджиң. 95. Ну и кушаң алдигат табнә
 тембыс, тембыс. 96. Кушаң ик тембык, қаимней ас менджал. 97. Кы-
 ба Йде қванның поңгылам маннымбыгу. 98. Тудолам коциң қванныңт.
 99. Маты тјан. 100. Алдигат тудолам мēуыт, пōннат. 101. Ман-
 не(ä)й језан табыстәннан. 102. Тудолам апсау, араңкам ессау,
 āкенто күлджис, āкең ассор вассен. 103. Ну и тәптә малтшиедиң.
 104. Нагыртә қазасен.

1. Жили были Идя с теткой. 2. Тётка рыбу промыслять ездит, а малень-
 кий Идя дома играет. 3. Альдига сколько его растила, Идя большой вы-
 рос. 4. Тётке сказал: Я теперь сам промыслять буду. 5. Тётка не пускает,
 а Итя сказал: Я сам буду промыслять (ловить рыбу). 6. Тётка сказала:
 В верхнюю сторону (конец) озера съезди, а в нижнюю сторону озера не
 езд. 7. Там косоглазые караси белые и косоглазые красные караси. 8. Ну
 и Итя пошел, сети поставил. 9. Домой пришел, ночевали. 10. Утром
 встал, к сетям уехал. 11. Доехал к сетям, караси попали хорошо. 12. Ка-
 расей добыл много. 13. Проденовали. 14. Вечером опять поехал сети по-
 ставить. 15. В верхнюю сторону поставил сети. 16. Сам думает, почему
 меня тётя не пускает на нижнюю сторону озера. 17. В нижнюю сторону
 озера ужо я съезжу. 18. Ну и поехал в нижнюю сторону озера. 19. Поста-
 вил сети. 20. Карасей добыл много. 21. У одного карася глаза выкопал,
 глаза прямые. 22. У другого карася глаза выкопал, тоже прямой. 23. Ну
 тётка, соврала мне! 24. Меня обманывает. 25. Ну сети оставил. 26. В двух
 местах оставил сети. 27. Сам думает, почему я в нижнюю сторону поеду
 в обласке. 28. А я сюда пристану, к этому концу озера. 29. Ну так и сде-
 лал. 30. Пристал. 31. Обласок навалил (перевернул на обратную сторо-
 ну). 32. Сам пошел. 33. Шел, шел. 34. Подошел, там Пюнексево г...но.
 35. Ах, Пюнексе н...л? 36. А г...но его передразнивает: Ах, Пюнексе н...л?
 37. Идя сказал: А, ты меня еще дразнить будешь? 38. Рукой ударил по
 Пюнексиному г...ну. 39. Рука прильнула (прилипла). 40. Ах! Ты еще мою
 руку схватил (поймал)? 41. А говно его передразнивает. 42. Идина рука
 прилипла к говну. 43. Идя рассердился. 44. Другой рукой ударил, и дру-

гая рука прильнула. 45. Ты меня опять дразнишь? 46. Идя опять шибко рассердился, ногой топнул. 47. Нога прилипла. 48. Ах, ты опять мою ногу поймал? 49. А Пюнексино г...но его опять дразнит. 50. А Идя опять сильно рассердился, другой ногой как топнул (пинанул), и нога опять прилипла. 51. А, ты у меня вторую ногу поймал (схватил)? 52. Идя рассердился, как лбом ударил. 53. К Пюнексиному г...ну и лоб прилип к г...ну Пюнексиюна. 54. Ну и Идя кверх ж..пой торчит в пюнексином г...не. 55. Пюнексе идёт. 56. Аа! Каторжный! в моём г...не торчишь. 57. Ну и Пюнексе Идю взял, в кузов посадил. 58. И отправился Пюнексе с Идей. 59. Сколько Идю тащил, тащил. 60. Идя подумал: У меня ведь есть маленький нож. 61. Маленький нож взял Идя, у кузова доньшко подрезал и затем помаленьку вылез из кузова. 62. Ну и побежал от Пюнекси. 63. Пюнекси очень старый, не услышал, как Идя убежал. 64. Бежал, бежал, прибежал к дому. 65. Тётка сказала: Ты почему долго пробыл? 66. А я зато долго был, на нижний конец озера сети расставил, а сам думаю: почему ты меня не пускала к верхнему концу озера. 67. Ну и вздумал ехать. 68. Поехал, сети поставил. 69. Караси попали. 70. У белого карася глаз выкопаю, глаз прямой есть. 71. У красного карася глаз выкопаю, тоже прямые глаза. 72. Ну и сети расставил. 73. к нижнему концу озера не захотел ехать в обласке. 74. у нижнего конца озера пристал, обласок затащил. 75. На берег вышел, а там дорога большая, широкая. 76. А я по этой дороге пошел. 77. Шел, шел. 78. Пюнексино г...но нашел (наткнулся, увидел). 79. Рукой ударил, а Пюнексино г...но меня передразнивало. 80. Я опять другой рукой ударил. 81. К Пюнексиному г...ну моя рука опять прилипла. 82. Ногой пнул, нога прилипла (прильнула). 83. Другой ногой пнул, тоже прильнула, лбом ударил, лоб прильнул. 84. Ну и кверх ж..пой торчу. 85. Пюнексе пришел: Аа! Ты в моё г...но прильнул! 86. Меня взял Пюнексе, посадил в кузов. 87. Ну, понёс меня, а я думаю: у меня есть маленький нож. 88. Этот ножик взял, у кузова дно разрезал, помаленьку слез из кузова и побежал. 89. Пюнексе меня не услышал. 90. Так и домой я пришел. 91. Тётка на него рассердилась: Ах, ты каторжный! 92. Я тебе сказала, в нижний край озера не езд, а ты меня не слушаешься. 93. Ты чего это наделал? 94. Теперь Пюнексе придёт, нас съест. 95. Ну и сколько тётка на него сердилась, сердилась. 96. Сколько не сердись, ничего не сделаешь. 97. Маленький Идя пошел сети смотреть. 98. Карасей много добыл. 99. Домой пришел. 100. Тётка карасей очистила, наварила. 101. Я тоже там была у них. 102. Караси ела, вино пила, изо рта бежало, а в рот не попало. 103. Ну и сказка кончилась. 104. Пиши по-русски.

1. Es waren einmal Idja und seine Tante. 2. Die Tante fährt, um zu Fischen (wörtlich: um sich mit Fisch zu beschäftigen) und der kleine Idja spielt zu Hause. 3. Aldiga zog ihn groß, Idja wurde groß. 4. Er sagte der Tante: „Ich gehen nun mich selbst beschäftigen (mit Fischfang)“. 5. Die Tante lässt ich nicht, aber Idja sagte: Ich selbst werde mich beschäftigen (Fisch fangen). 6. Die Tante sagte: „Fahr an die obere Seite (Ende) des Sees, und geh nicht an die untere Seite des Sees. 7. Dort gibt es schielende weiße Karaschen und schielende rote Karaschen.“ 8. Nun ging Idja und stellte die Netze. 9. Er kam nach Hause, sie nächtigten. 10. Am Morgen stand er auf und fuhr zu den Netzen. 11. Er kam zu den Netzen, es sind gut Karaschen hineingegangen. 12. Er bekam viele Karaschen. 13. Er hat den Tag verbracht. 14. Am Abend fuhr er wieder, um die Netze zu stellen. 15. Er stellte die Netze an der oberen Seite. 16. Er denkt selbst: „Warum lässt mich die Tante nicht an die untere Seite des Sees? 17. Ich werde an die untere Seite des Sees fahren.“ 18. Nun und so fuhr er an die untere Seite des Sees. 19. Er stellte die Netze. 20. Er bekam viele Karaschen. 21. Bei einer Karasche grub er die Augen heraus, die Augen sind gerade. 22. Bei einer zweiten Karasche grub er die Augen heraus, auch gerade. 23. Nun, Tante, du hast es zu weit getrieben. 24. Sie betrügt mich. 25. Und er stellte die Netze. 26. Er stellte die Netze an zwei Stellen. 27. Er selbst denkt: „Warum fahre ich im Boot an die untere Seite des Sees? 28. Ich lege dort an, an diesem Ende des Sees.“ 29. Und so machte er es auch. 30. Er legte an. 31. Das Boot häufte er auf (drehte es auf die andere Seite). 32. Er selbst ging los. 33. Er ging und ging. 34. Er kam an, dort ist Pjunekses Sch...e. 35. Ach, Pjunekse hat gesch...en. 36. Und die Sch...e öffnet ihn nach: Ach, Pjunekse hat gesch...en? 37. Idja sagte: „Und, wirst du mich immer noch ärgern?“ 38. Mit der Hand schlug er nach Pjunekses Sch...e. 39. Die Hand blieb kleben. 40. Ach! Hast du meine Hand noch gegriffen (gefangen)? 41. Und die Scheiße öffnet ihn nach. 42. Idjas Hand blieb an der Scheiße kleben. 43. Idja wurde wütend. 44. Er schlug mit der anderen Hand und die andere Hand blieb kleben. 45. „Ärgerst du mich wieder?“ 46. Idja wurde wieder sehr wütend, er trat mit dem Fuß. 47. Der Fuß blieb kleben. 48. „Ach, hast du wieder meinen Fuß gefangen?“ 49. Und Pjunekses Sch...e ärgert ich weiter. 50. Und Idja wurde wieder sehr wütend, er trat mit dem zweiten Fuß, und der Fuß blieb wieder kleben. 51. Und, hast du meinen zweiten Fuß gefangen (gegriffen)? 52. Idja wurde wütend und schlug mit der Stirn. 53. Auch die Stirn blieb an Pjunekses Sch...e kleben. 54. Nun steckt Idja mit dem Arsch nach oben in Pjunekses Sch...e. 55. Pjunekse kommt. 56. „Ah! Ein Gefangener! Du steckst in meiner Sch...e.“ 57. Nun nimmt Pjunekse Idja, er setzt ihn in den Korb. 58. Und Pjunekse machte sich mit Idja auf den Weg. 59. Wie Idja zog

und zog. 60. Idja dachte: „Ich habe doch noch ein kleines Messer.“ 61. Idja nahm das kleine Messer, er schnitt ein Loch in den Boden des Korbs und kroch dann nach und nach aus dem Korb heraus. 62. Und dann lief er von Pjunekse weg. 63. Pjunekse ist sehr alt, er hörte nicht, wie Idja weglief. 64. Er lief und lief und kam nach Hause. 65. Die Tante sagte: „Warum warst du so lange weg?“ 66. „Ich war deshalb so lange weg, ich stellte die Netze am unteren Ende des Sees und ich denke selbst: „Warum hast du mich nicht zum unteren Ende des Sees gelassen?“ 67. Nun, ich überlegte also, dahin zu fahren. 68. Ich fuhr und stellte die Netze. 69. Ich fing Karauschen. 70. Ich grabe bei einer weißen Karausche ein Auge aus, das Auge ist gerade. 71. Bei einer roten Karausche grabe ich das Auge heraus, auch gerade Augen. 72. Da stellte ich die Netze. 73. Zum unteren Ende des Sees wollte ich nicht mit dem Boot fahren. 74. Am unteren Ende des Sees legte ich an und zog das Boot heraus. 75. Ich ging auf das Ufer und dort ist ein großer, breiter Weg. 76. Und ich ging auf diesem Weg. 77. Ich ging und ging. 78. Ich fand Pjunekes Sch...e. 79. Ich schlug mit der Hand, aber Pjunekses Sch...e öffnete mich nach. 80. Ich schlug wieder, mit der anderen Hand. 81. Meine Hand blieb wieder an Pjunekses Sch...e kleben. 82. Ich trat mit dem Bein, das Bein blieb kleben. 83. Ich trat mit dem anderen Bein, es blieb auch kleben, ich schlug mit der Stirn, die Stirn blieb kleben. 84. Und so steckte mit dem Arsch nach oben. 85. Pjunekse kam: „Ah! Du bist in meiner Sch...e festgeklebt!“ 86. Pjunekse griff mich und setzte mich in einen Korb. 87. Nun, er trug mich, und ich denke: Ich habe ein kleines Messer. 88. Dieses Messerchen nahm ich, ich zerschnitt den Boden des Korbs, kletterte nach und nach aus dem Korb und lief davon. 89. Pjunekse hat mich nicht gehört. 90. Und so kam ich nach Hause. 91. Die Tante wurde böse auf ihn: „Ach, du Gefangener! 92. Ich habe dir gesagt, dass du nicht zum unteren Ende des Sees gehen sollst, aber du hörst nicht auf mich. 93. Wofür hast du das gemacht? 94. Jetzt wird Pjunekse kommen und uns fressen.“ 95. Und so regte sich die Tante furchtbar über ihn auf. 96. Ärgere dich nicht so, du wirst nichts machen. 97. Der kleine Idja ging, um nach den Netzen zu schauen. 98. Er fing viele Karauschen. 99. Er kam nach Hause. 100. Die Tante wusch die Karauschen und kochte sie. 101. Ich war auch dort bei ihnen. 102. Ich aß Karauschen, trank Wein, er lief aus dem Mund, aber in den Mund ist er nicht geraten. 103. Und das Märchen ist zuende. 104. Schreib auf Russisch.